

**Elementa Doctrinae De Circvlis Coelestibvs, Et Primo
Motv**

Peucer, Kaspar

Vitebergae, 1576

VD16 P 1990

De causis æqualitatis perpetuæ dierum & noctium in Sphæra recta &
inæqualitatis in obliqua.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56559](#)

gentium emersu ascensuq;. Noctes vero, vel eundem decubitu, vel oppositorum exortu, describi cogitemus. Quouis enim die artificiali, & quavis nocte, longa vel breui, sex zodiaci signa euehuntur, Ex his quo plura recte assurgunt, eo si interdiu orientur, diurna: si noctu, nocturna longius producunt ac prorogant spacia. Quo plura oblique excent, eo eadem spacia magis decurrent, & breuiora efficiunt, in sphera obliqua. Siquidem recte orientia signa longiore tractu nitent, & plu temporis, emersu suo consumunt. Oblique producta contra ocius transeunt, & minus ad exortu suos temporis requirunt.

De causis æqualitatis perpetuae dierum & noctium in Sphæra recta
& inæqualitatis in obliqua.

C A U S A Äequalitatis dierum & noctium perpetuae in sphera recta, est æqualis ascensio duorum quorumlibet hemicycliorum zodiaci & equatoris confinium. Cum quouis enim zodiaci hemicyclo vndecunq; inchoato, hemicyclium equatoris vicinum exoritur æqualiter. Ergo in quocunq; ecliptice punto Sol versetur, perpetuo sex signis

rum Solem consequentium, quatuor oblique duo recte, & cum omnibus illis 180. gradus æquinoctiales emergunt, cumq; descensiones ascensionibus æquales sint, totidem cum iisdem decimunt.

At contrà inæqualitatis dierum & noctium in sphæra obliqua causa contraria est, nimirum duorum quorumlibet hemicycliorum zodiaci & æquatoris ascensio inæqualis, duobus exceptis, quæ punctis designantur ac definiuntur æquinoctialibus. In sphæra obliqua enim cum duobus tantum hemicyclis zodiaci, his punctis inclusis, boreo scilicet atq; austrino, duo æquatoris æqualiter exoriuntur & occidunt. Ideo bis tantum quotannis diurna nocturnaque spacia coæquantur, Sole cum illis punctis proleunte & occidente. Cum reliquis omnibus una decunq; inceptis, & eorundem signis, perpetuo de equatore plus minusve attollitur & demergitur. Plus oritur cum omnibus signis hemicyclij descendensis, Minus cum oppositis. Contra minus cum illis occidit, cum oppositis plus. Siquidem ascensio signi semper est oppositi descensio, et econverso. Hinc sequuntur sex Perismata.

P R I M V M.

Sole adeunte principium hemicyclij descendensis
P & tis seu

tis seu initium Cancri, dies artificialis maxima est, nox breuissima. Sex signa enim interdu orientia post Solem, recte ascendunt, & oblique sub occasum deducuntur, tantoq; in quolibet climate fit prolixior, quanto polo sublimius exaltato obliquitas sphæræ plus augetur.

SECVNDVM.

Sole cum principio Libræ exeunte, sex signorum Solem insequentium, tria priora recte, posteriora oblique eleuantur, & viciſſim, Sole occasum subeunte, permutatis vicibus, priora oblique, posteriora recte deferuntur. Ideo dies noctibus adquantur.

TERTIVM.

Sole cum principio Capricorni, vnde & hemicyclium ascendens orditur, egrediente, sex signa diurna obliquo ductu se in emersum proferunt, et demq; recto viciſſim tramite decumbunt, ideo dies breuissima, nox fit longissima.

QVARTVM.

Sole cum punto æquinoctij verni oriente, sex signorum Solem quadam successione comitantium ad occasum usq; tria priora oblique, posteriora recte

recte efferuntur, & contra priora recte posteriora oblique deuoluuntur sub occasum. Ideo diurna rursum spacia nocturnis adæquantur.

QVINTVM.

Sole alia queuis zodiaci puncta, extra Cardinalem tenente, quo plura signa interdiu recte oriuntur, & oblique occidunt, eò dies minimis productiores efficiunt, noctes breuiores, & contra quo plura oblique exeunt & recte descendunt, eo via cissim dies maximis breuiores, noctes longiores gignuntur.

SEXTVM.

Quantus est dies aestiuo tempore, tanta nox fit hyeme, Sole oppositum zodiaci punctum obsidente.

SEPTIMVM.

Cum dies Artificiales augescunt & noctes superant, naturales deficiunt, & econuerso cum illi minuuntur ac decrescent, adeo ut à noctibus superantur, hi accrescent & amplificantur.

OCTAVVM.

Arcu igitur æquatoris, qui cum sex signis interdiu emergentibus cooruntur, collecto ex ascensionum

P 5 fionum

250

sionum tabulis, ad loci certi latitudinem conformatis, diuisoq; per 15. (tot enim partes æquinoctialis quavis hora euentur) Gradibus vero superfluis per quatuor in horarum scrupula conuersis, & pro quibuslibet 15. scrupulis vnius gradibus (si qua adhærent) uno horæ scrupulo accepto, horæ, scrupulaq; diurni temporis colligentur, que ex 24. horis deductæ, nocturnum spaciū relinquent.

D.

Has causas æqualitatis dierum & noctium in sphæra recta, in æqualitatis in obliqua, alijs circulis parallelis exprimunt, & velut depingunt. Sol enim primi cœli quotidiano motu circumductus, ultra

citra